

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2017. január 18.¹

„Előzetes döntéshozatal — Adózás — Közös hozzáadottértékadó-rendszer — Adóköteles ügyletek — Az »ellenérték fejében történő szolgáltatásnyújtás« fogalma — A szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei részére méltányos díjazás címén történő díjfizetés — Kizártság”

A C-37/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2016. január 22-én érkezett, 2015. október 12-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Minister Finansów**

és

a **Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP (SAWP)**

között,

a **Prokuratura Generalna,**

a **Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych Kopipol,**

a **Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Copyright Polska**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, J. Malenovský (előadó) és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

¹ — * Az eljárás nyelve: lengyel.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP (SAWP) képviseletében A. Załęska adótanácsadó,
- a Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych Kopipol képviseletében M. Poniewski, meghatalmazotti minőségben,
- a Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Copyright Polska képviseletében T. Michalik adótanácsadó,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviseletében A. Magrippi és S. Charitaki, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében L. Lozano Palacios és M. Owsiany-Hornung, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvvel (HL 2010. L 189., 1. o.) módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.; a továbbiakban: héairányelv) értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Minister Finansów (pénzügyminiszter, Lengyelország) és a Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP (SAWP) (varsói [Lengyelország] székhelyű, szöveges vagy szöveg nélküli zeneművek előadóművészeinek szervezete (SWAP)) között a hozzáadottérték-adónak (hÉA) a szerzői jogvédelemben részesülő műveket vagy a szomszédos jogi védelem tárgyát képező teljesítményeket felvevő és lejátszó eszközök, és az ilyen művek vagy teljesítmények rögzítésére szolgáló adathordozók után felszámított díjakra történő kivetése tárgyában folyó jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A héairányelv

- 3 A héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja előírja:

„A HÉA hatálya alá a következő ügyletek tartoznak:

[...]

- c) egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás;”.

4 A héairányelv 24. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„»Szolgáltatásnyújtás« minden olyan tevékenység, amely nem minősül termékértékesítésnek.”

5 A héairányelv 25. cikke értelmében:

„Szolgáltatásnyújtásnak minősül többek között:

- a) immateriális javak átengedése, függetlenül attól, hogy értékpapírba foglalták-e őket;
- b) kötelezettségvállalás valamely cselekménytől való tartózkodásra vagy valamely helyzet, állapot tűrésére;
- c) hatóság által vagy nevében, vagy törvény által előírt szolgáltatás végrehajtása.”

6 A héairányelv 220. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Minden adóalany köteles biztosítani, hogy az alábbi esetekben saját maga, vagy az, akinek részére a terméket értékesíti, illetve a szolgáltatást nyújtja, vagy egy, az adóalany nevében és megbízásából eljáró harmadik fél számlát bocsásson ki:

1. másik adóalany vagy nem adóalany jogi személy részére teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás;

[...]”

A 2001/29/EK irányelv

7 Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás: 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o., HL 2014. L 10., 32. o.) 2. cikke előírja:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

- a) a szerzők számára műveik tekintetében;
- b) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;
- c) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;
- d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében;
- e) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

8 A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja kimondja:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

[...]

b) bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést.”

A lengyel jog

A héára vonatkozó rendelkezések

9 A 2004. március 11-i ustawa o podatku od towarów i usług (a termékeket és a szolgáltatásokat terhelő adóról szóló törvény; Dz. U. 2011., 177. szám, 1054. alszám) alapeljárás tényállására alkalmazandó változatának 5. cikke (1) bekezdése kimondja:

„A héa hatálya alá tartozik:

1) a belföldön ellenérték fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás”.

10 Az említett törvény 8. cikkének (1) és (2a) bekezdése értelmében:

„(1) Az 5. cikk (1) bekezdésének 1. pontja szerinti szolgáltatásnyújtás minden, természetes személynek, jogi személynek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek nyújtott szolgáltatás, amely nem minősül a 7. cikk szerinti termékértékesítésnek, különösen:

1. a jogügylet formájától függetlenül az immateriális javak átruházása;

[...]

(2a) Azt az adóalanyt, aki a szolgáltatások nyújtásakor saját nevében, de harmadik személyek megbízásából jár el, úgy kell tekinteni, mintha e szolgáltatásokat saját maga vette volna igénybe és nyújtotta volna.

[...]”

A szerzői és szomszédos jogokról szóló rendelkezések

11 Az 1994. február 4-i ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (a szerzői és szomszédos jogokról szóló törvény; Dz. U. 2006., 90. szám, 631. alszám) alapeljárás tényállására alkalmazandó változatának (a továbbiakban: a szerzői és szomszédos jogokról szóló 1994. február 4-i törvény) 20. cikke kimondja:

„1.

1) magnók, videofelvevők és más hasonló eszközök,

- 2) másolók, szkennerek és más hasonló olyan reprografikus eszközök, amelyek lehetővé teszik valamely nyilvánosságra hozott mű példányának teljes egészében vagy részben történő sokszorosítását,
- 3) az 1. és 2. pontban felsorolt eszközök alkalmazásával a művek vagy szomszédos jogi teljesítmények magáncélú rögzítéséhez használt üres adathordozók

gyártói és importőrei kötelesek az ezen eszközök és adathordozók értékesítéséből származó bevétel legfeljebb 3%-ának megfelelő díjat fizetni az (5) bekezdésben meghatározott közös jogkezelő szervezetek részére, akik a szerzők, előadóművészek, hang- és képfelvétel-előállítók, valamint a kiadók nevében járnak el.

2. A magnók és más hasonló eszközök, valamint az ezen eszközökhöz használható üres adathordozók értékesítését terhelő díjjal beszedni kívánt összeg az alábbi arányban illeti meg a következőket:

- 1) 50% a szerzőt;
- 2) 25% az előadóművészt;
- 3) 25% a hangfelvételek gyártóját.

[...]

4. A reprografikus eszközök, valamint az ezen eszközökhöz használható üres adathordozók értékesítését terhelő díjjal beszedni kívánt összeg az alábbi arányban illeti meg a következőket:

- 1) 50% a szerzőt;
- 2) 50% a kiadót.

5. A kultúráért és a nemzeti örökség védelméért felelős miniszter a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezeteivel, a szerzők, előadóművészek vagy hang- és képfelvétel-előállítók és a kiadók szervezeteivel, valamint az (1) bekezdésben említett üres adathordozók és eszközök gyártóinak és importőreinek szervezeteivel történő egyeztetést követően rendeletben határozza meg az (1) bekezdésben szereplő eszközök és adathordozók kategóriáit, valamint az (1) bekezdésben szereplő díjak mértékét, az érintett eszközök és adathordozók művek többszörözésére felhasználható kapacitásának, valamint a művek többszörözésétől eltérő funkcióinak figyelembevételével, a díjfelszámítás és -felosztás módját, valamint a felszámításukra jogosult közös szerzői és szomszédos jogokat kezelő szervezeteket.”

¹² A szerzői és szomszédos jogokról szóló 1994. február 4-i törvény 20^{1. cikk}ének (1) bekezdése értelmében:

„A művek harmadik felek saját felhasználása céljából való többszörözése területén gazdasági tevékenységet végző, reprográfiai eszközökkel rendelkező személyek a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei közreműködésével kötelesek megfizetni az abból származó bevétel 3%-ának megfelelő díjat a szerzők és kiadók részére, kivéve, ha a többszörözésre a jogosulttal kötött szerződés keretében kerül sor. A díjak egyenlő mértékben oszlanak meg a szerző és a kiadó között.”

- 13 A szerzői és szomszédos jogokról szóló 1994. február 4-i törvény 104. cikkének (1) bekezdése a következőképp rendelkezik:

„A szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei [...] a törvény értelmében a szerzőkből, művészekből, előadóművészekből, producerekből vagy műsorsugárzó szervezetekből állnak, amely szervezetek alapító okirat szerinti feladata a rájuk bízott szerzői vagy szomszédos jogok közös képviselése és védelme, valamint a törvényből eredő jogok érvényesítése.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 14 A SWAP arra kérte a pénzügyminisztert, hogy foglaljon állást abban a kérdésben, hogy a hea hatálya tartoznak-e az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök után az ilyen eszközök és adathordozók gyártói és importőrei által a szerzői és szomszédos jogokról szóló 1994. február 4-i törvény 20. cikke alapján fizetett díjak.
- 15 A pénzügyminiszter 2012. augusztus 20-i egyedi értelmezésében kifejtette, hogy a SWAP részére az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei által fizetett összegek a művek rögzítésére és többszörözésére szolgáló berendezések értékesítésével kapcsolatos szerzői és szomszédos jogok használatáért járó díjfizetésnek minősülnek, következésképpen ezen összegeket a szerzői és szomszédos jogok jogosultjai által nyújtott szolgáltatások ellenértékékként kell tekinteni, és mint ilyenek a hea hatálya alá kell, hogy tartozzanak.
- 16 A SWAP ezután keresetet indított a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (varsói vajdasági közigazgatási bíróság, Lengyelország) előtt és az említett egyedi értelmezés megsemmisítését kérte.
- 17 A Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (varsói vajdasági közigazgatási bíróság, Lengyelország) 2013. június 12-i ítéletével megállapította, hogy a kereset megalapozott.
- 18 A pénzügyminiszter felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Naczelny Sąd Administracyjnyhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország), amely azzal az indokkal, hogy e kérdést illetően jelenleg két egymásnak ellentmondó ítélkezési gyakorlat létezik Lengyelországban, az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) A szerzők, előadóművészek és más jogosultak a [héairányelv] 24. cikkének (1) bekezdése és 25. cikkének a) pontja szerinti szolgáltatást nyújtanak-e a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók gyártói és importőrei részére, akiktől a közös jogkezelő szervezetek az előbbiek javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, a közös jogkezelő szervezetek az eszközök és adathordozók gyártók és importőrök általi értékesítését terhelő díj felszámításakor a [héairányelv] 28. cikke szerinti adóalanyként járnak-e el, akik kötelesek ezeket az ügyleteket a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók érintett gyártói és importőrei részére kibocsátott, olyan számlával dokumentálni a hivatkozott irányelv 220. cikke (1) bekezdésének 1. pontja szerint, amelyen szerepel a díjfelszámítás alapján fizetendő hozzáadottérték-adó, és a szerzőknek, előadóművészeknek és más jogosultaknak a felszámított díj számukra való szétosztása során dokumentálniuk kell-e a díjak beérkezését a díjfelszámító közös jogkezelő szervezet részére kibocsátott olyan számlával, amelyen szerepel a hozzáadottérték-adó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 19 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a héairányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a többszörözési jogok jogosultjai az ezen irányelv szerinti szolgáltatást nyújtanak az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei részére, akiktől a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei e jogosultak javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után.
- 20 A héairányelv 24. cikkének (1) bekezdése a „szolgáltatásnyújtást” a „termékértékesítéssel” szemben határozza meg. Ugyanis e rendelkezés értelmében minden olyan tevékenységet, amely nem minősül termékértékesítésnek, szolgáltatásnyújtásnak kell tekinteni.
- 21 A jelen esetben nem vitatott, hogy az alapeljárásban szóban forgó ügylet nem minősül a héairányelv 24. cikkének (1) bekezdése szerinti termékértékesítésnek.
- 22 A héairányelv 25. cikke tájékoztató jelleggel felsorol három különböző, szolgáltatásnyújtásnak minősülő ügyletet, amelyek közül az a) pont az immateriális javak átengedésére vonatkozik.
- 23 E cikk alkalmazhatóságát illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy egy olyan ügylet, mint amely az alapeljárásban szerepel, minősülhet-e az említett cikk a) pontja szerinti immateriális javak átengedésének, és így szolgáltatásnyújtásnak minősíthető-e.
- 24 Márpedig e kérdést megelőzően meg kell vizsgálni, hogy az ilyen ügyletet ellenérték fejében teljesítik-e. Ugyanis a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ahhoz, hogy egy ilyen ügylet ez utóbbi hatálya alá tartozzon, az szükséges, hogy azt minden esetben ellenérték fejében teljesítsék.
- 25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a szolgáltatásnyújtás csak akkor minősül a héairányelv értelmében ellenszolgáltatás fejében teljesítettnek, ha a szolgáltatásnyújtó és a szolgáltatást igénybe vevő között olyan jogviszony van, amelynek keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik úgy, hogy a szolgáltatásnyújtó által kapott juttatás képezi a szolgáltatást igénybe vevő számára nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét (lásd: 2016. június 22-i Český rozhlas ítélet, C-11/15, EU:C:2016:470, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A Bíróság megállapította, hogy erről van szó abban az esetben, ha a nyújtott szolgáltatás és a kapott ellenérték között közvetlen kapcsolat áll fenn, mivel a fizetett összeg egyedileg meghatározható, ilyen jogviszony keretében nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét képezi (2007. július 18-i Société thermale d'Eugénie-les-Bains ítélet, C-277/05, EU: C:2007:440, 19. pont).
- 27 Márpedig a jelen esetben először is nem tűnik úgy, hogy olyan jogviszony áll fenn, amelynek során kölcsönös teljesítésekre került sor egyfelől a többszörözési jog jogosultjai vagy adott esetben az ilyen jogokat közösen kezelő szervezetek, másfelől pedig az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei között.
- 28 Ugyanis az olyan díjakra vonatkozó fizetési kötelezettség, mint amelyek az alapeljárásban szerepelnek, a nemzeti törvény alapján terheli e gyártókat és importőröket, amely törvény a díjak összegét is meghatározza.
- 29 Másodszer az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártóinak és importőreinek díjfizetési kötelezettsége nem tekinthető úgy, mint amely azon szolgáltatásnyújtásból következik, amelynek e díj a közvetlen ellenértékét képezi.

- 30 Ugyanis az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az olyan díjak, mint amelyek az alapeljárásban szerepelnek, a többszörözési jog jogosultjai részére történő méltányos díjazás finanszírozására irányulnak. Márpedig a méltányos díjazás semmiféle szolgáltatás közvetlen ellenértékét nem képezi, mivel e jogosultak oldalán a védelem alatt álló műveik engedély nélküli többszörözéséből eredő hátrányhoz kötődik (lásd ebben az értelemben: 2010. október 21-i Padawan-ítélet, C-467/08, EU: C:2010:620, 40. pont).
- 31 Következésképpen egy olyan ügylet, mint amely az alapeljárásban szerepel, nem tekinthető úgy, mint amelyet a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ellenérték fejében teljesítettek.
- 32 E körülmények között és a jelen ítélet 24. pontjából kitűnő megfontolásokat figyelembe véve, még ha a többszörözési jogok jogosultjai a héairányelv 25. cikkének a) pontja szerinti immateriális javakat át is engedhetik az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei részére, amit nem szükséges megvizsgálni, az említett ügylet semmi esetre sem tartozik ezen irányelv hatálya alá.
- 33 A fentiekből következik, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a héairányelvet úgy kell értelmezni, hogy a többszörözési jogok jogosultjai nem nyújtanak az ezen irányelv szerinti szolgáltatást az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei részére, akiktől a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei e jogosultak javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után.
- 34 Tekintettel arra, hogy a második kérdést arra az esetre terjesztették elő, ha az első kérdésre igenlő választ kellene adni, arra nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy a többszörözési jogok jogosultjai nem nyújtanak az ezen irányelv szerinti szolgáltatást az üres adathordozók, valamint a felvevő és lejátszó eszközök gyártói és importőrei részére, akiktől a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetei e jogosultak javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után.

Aláírások